

6ο Κριτήριο Προσομοίωσης Πανελλήνιων Εξετάσεων**Θεματική Ενότητα: Ο άνθρωπος ως πολίτης
15259 Νέοι Πολιτική Συνείδηση - Β ΕΠΑΛ****A. Μη λογοτεχνικό κείμενο****[Ο άνθρωπος ως πολίτης στην κοινωνία της πληροφορίας]**

Το (διασκευασμένο) κείμενο προέρχεται από το βιβλίο του Παναγιώτη Αναστασιάδη «Στον αιώνα της Πληροφορίας» (εκδ. Λιβάνη, Αθήνα, 2000).

Η διάχυση της πληροφορίας από και προς όλο τον κόσμο, που στις μέρες μας είναι εφικτή χάρη στην πρόοδο της τεχνολογίας και την πληθώρα των επικοινωνιακών διαύλων, θα ενισχύσει την πολυφωνία σε ιδέες και απόψεις και θα διευκολύνει την πρόσβαση του πολίτη στη δημόσια πληροφόρηση. Η κοινωνία μας μπορεί να μετεξελιχθεί στην κοινωνία της διά βίου μάθησης, στο πλαίσιο της οποίας η εκπαιδευτική διαδικασία θα συντροφεύει τον πολίτη στο σύνολο του επαγγελματικά ενεργού του βίου, έτσι ώστε το άτομο να μπορεί να ανταποκρίνεται σ' ένα διαρκές εναλλασσόμενο περιβάλλον. Στον τομέα των επιχειρήσεων, η εισαγωγή πλήθους εφαρμογών και η εξέλιξη των τεχνολογικών αυτοματισμών θα συμβάλει στη μείωση των κοστολογίων, στην αύξηση της παραγωγής και της παραγωγικότητας, στην οικονομική μεγέθυνση και στη βελτίωση των κερδών.

Μια νέα κοινωνία γεννιέται λοιπόν. Μπορούμε σήμερα να φανταστούμε σε γενικές γραμμές το περίγραμμα της νέας κοινωνίας, της νέας ψηφιακής εποχής; Ναι, μπορούμε! Διαθέτουμε τα απαραίτητα τεχνολογικά και επικοινωνιακά εργαλεία τα οποία θα μας οδηγήσουν στη νέα ηλεκτρονική πραγματικότητα; Ναι, τα διαθέτουμε και συνεχώς διευρύνουμε τις δυνατότητές τους! Έχουμε προετοιμαστεί κατάλληλα ως αυριανοί «**πολίτες του δικτύου**» για την ένταξή μας στο παγκόσμιο καλωδιωμένο χωρίο; Η απάντηση στην τελευταία ερώτηση είναι «Όχι!». Σ' αυτό το σημείο εντοπίζεται η μεγάλη αντίφαση της εποχής μας.

Αναλυτικότερα, ενώ οι πάντες -κυβερνήσεις, επιχειρήσεις, επιστήμονες- έχουν εστιάσει την προσοχή τους στην τεχνολογική υπόσταση της νέας εποχής και εγκωμιάζουν τα κατορθώματά της, κανένας δεν ασχολείται σοβαρά με τους πολίτες και τον άνθρωπο όχι ως παραγωγό και καταναλωτή προϊόντων και υπηρεσιών, αλλά ως φορέα αξιών, συναισθημάτων και ιδεών. Έτσι, αποκαλύπτεται ένα απίστευτο κοινωνικό έλλειμμα, το οποίο τείνει να προσλάβει απρόβλεπτες διαστάσεις, με συνέπεια οι αναμφισβήτητες δομικές μεταβολές που επιφέρει η κοινωνία της πληροφορίας στο πλαίσιο της κοινωνικής και οικονομικής καθημερινότητας να προκαλούν δέος στο σύνολο των πολιτών που έρχονται πρόσωπο με πρόσωπο μ' αυτήν.

Μέθοδος ARNOS – τρόπος και δρόμος

Ο κίνδυνος της δημιουργίας μιας κοινωνίας στην οποία θα υπάρχουν πολλές διακριτές κατηγορίες πολιτών είναι υπαρκτός. Ο νέος διαχωρισμός, εκτός των άλλων, θα γίνει με κριτήριο τη δυνατότητα πρόσβασής τους στις νέες τεχνολογικές και επικοινωνιακές εφαρμογές. Στην πρώτη ομάδα θα ενταχθούν τα άτομα υψηλού μορφωτικού επιπέδου, καθώς αυτά χαρακτηρίζονται από την εξοικείωσή τους σε μεγάλο βαθμό με τα νέα τεχνολογικά εργαλεία και τις σύγχρονες εφαρμογές που τα συνοδεύουν. Σε μια δεύτερη ομάδα θα σωρευτούν τμήματα του πληθυσμού τα οποία θα χαρακτηρίζονται από χαμηλά γνωστικά προσόντα και την αδυναμία προσαρμογής τους στις επερχόμενες αλλαγές, με πιθανό κίνδυνο να βρεθούν στο περιθώριο με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες, όπως λόγου χάρη η τρίτη ηλικία, αλλά και τ' ασθενή στρώματα με χαμηλά γνωστικά προσόντα και δεξιότητες είναι πιθανό να πληγούν ιδιαίτερα από την έλευση της κοινωνίας της πληροφορίας.

Ερωτήσεις

ΘΕΜΑ Α1 (Μονάδες 15)

Α1.α. Να συνθέσεις περίληψη του κειμένου χωρίς δικά σου σχόλια. (70-80 Λέξεις).

(Μονάδες 10)

Α1.β. Να δώσεις το δικό σου τίτλο στο κείμενο. **Μονάδες 5**

ΘΕΜΑ Α2 (Μονάδες 10)

Α2.α. Να βρεις τη δομή και τον τρόπο ανάπτυξης της τελευταίας παραγράφου του κειμένου. Γιατί επιλέχθηκε αυτός ο τρόπος ανάπτυξης; (Μονάδες 5)

Α2.β. Να επισημάνεις τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του επιστημονικού λόγου στο παραπάνω κείμενο. (Μονάδες 5)

ΘΕΜΑ Α3 (ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ - ΜΟΝΑΔΕΣ 25)

Α3. Στην τάξη σου διαβάσατε το κείμενο του Π. Αναστασιάδη και αποφασίσατε να τον προσκαλέσετε να συμμετάσχει σε Ημερίδα του σχολείου σας με θέμα «Οι έφηβοι ως πολίτες της αυριανής κοινωνίας». Ως πρόεδρος του δεκαπενταμελούς μαθητικού συμβουλίου συντάσσεις μια επιστολή (200-250 λέξεων) προς τον συγγραφέα, με την οποία του απευθύνεις την επίσημη πρόσκληση και καταθέτεις τη γνώμη σου για τη στάση που πρέπει να κρατούν οι νέοι απέναντι στις επερχόμενες αλλαγές της κοινωνίας.

Β. Λογοτεχνικό κείμενο

ΡΕΑ ΓΑΛΑΝΑΚΗ (1947 -)

Μέθοδος ΑΡΝΟΣ – τρόπος και δρόμος

www.arnos.gr info@arnos.gr Επιμέλεια: Χρήστου Μαρία

Η άκρα ταπείνωση (απόσπασμα)

Το παρακάτω απόσπασμα προέρχεται από το μυθιστόρημα της Ρέας Γαλανάκη «Η άκρα ταπείνωση» (εκδ. Καστανιώτη, 2015). Η αφήγηση εστιάζει σε μια πορεία που εκτυλίσσεται στο κέντρο της Αθήνας, στην οποία συμμετέχουν οι δύο ηρωίδες, η Τειρεσία και η Νύμφη, για να προωθήσουν το αίτημά τους να μην κλείσει ο ξενώνας για άτομα με ψυχολογικά προβλήματα όπου φιλοξενούνται.

Κύματα κόσμου το ένα πίσω απ' το άλλο, κύματα χωρίς στεφάνι άσπρου αφρού στην κορυφή τους, στεφανωμένα ωστόσο με τεράστια υφασμάτινα πανό, αναπεπταμένα⁷ πάνω σε ξύλινα χοντρά καδρόνια, που τα κρατούσαν άντρες με μπράτσα και θυμό. Κι επάνω στις λευκές, τις κίτρινες, τις κόκκινες σελίδες των πανό, που διαδέχονταν η μία την άλλη χωρίς τέλος, οι δύο γυναίκες διάβαζαν από κοντά τις μικρές εκείνες φράσεις που συνέγραφαν την τραγωδία των σημερινών ανθρώπων. Φράσεις που απαιτούσαν δίκιο, φράσεις που φοβέριζαν, φράσεις που υπενθύμιζαν, φράσεις που τους έφερναν λυγμούς, διότι -έβγαλε το συμπέρασμα η Τειρεσία- αυτή θα έπρεπε να είναι σήμερα η ποιητική του δράματος, ακριβώς μέσα στην πόλη που πρώτη είχε κάποτε συλλάβει την ουσία και τη μορφή της τραγωδίας, αποκτώντας ίσως έτσι και το θλιβερό προνόμιο να τη διαιωνίζει: Η Αθήνα είναι καθεαυτή μια τραγωδία σήμερα, αυτό γράφανε πάνω στα πανό οι λέξεις του κόσμου που περνούσε κατά κύματα ακατάπαυστα.

Κι έμοιαζε σαν να μην υπήρχανε σ' αυτή την καινούργια τραγωδία μεμονωμένες περιπτώσεις, διαχωρισμένοι ρόλοι. Καθεαυτή η ψυχή της πόλης ήταν που ψυχορραγούσε μπρος στα μάτια τους. Μονάχα ο χορός αυτής της καινούργιας τραγωδίας κρατούσε μερικά στοιχεία από την αρχαία διδασκαλία, καθώς οι δυο γυναίκες έβλεπαν κάθε τόσο τον κορυφαίο του χορού, έναν άντρα που προπορευόταν, να φωνάζει δυνατά μέσα από μια ντουντούκα κάποιαν από τις γραμμένες φράσεις πάνω στα πανό, κι αμέσως μετά να την επαναλαμβάνει με ρυθμική φωνή, με βήμα ρυθμικό, ο πολυπληθής σημερινός χορός: Οι εκατοντάδες άντρες και γυναίκες καθεμιάς ομάδας που προχωρούσαν τελετουργικά επάνω στη σκηνή των λεωφόρων με σκοπό να διαμαρτυρηθούν για τα δεινά τους.

Ερωτήσεις

B1. Να παρουσιάσεις σε ένα κείμενο 70-80 λέξεων το βασικό θέμα του αφηγήματος. (Μονάδες 15)

B2. Να εντοπίσεις μία ακουστική και μία οπτική εικόνα στο κείμενο και να σχολιάσεις τη λειτουργία τους. (Μονάδες 10)

ΘΕΜΑ Β3 (ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ - ΜΟΝΑΔΕΣ 25)

⁷ ανοιγμένα, ανοιχτά, εκτεταμένα, τεντωμένα

B3. Ποιον τρόπο διαμαρτυρίας παρουσιάζει η αφήγηση; Πιστεύεις ότι η συμμετοχή σε ανάλογες συλλογικές δράσεις, με σκοπό την αντιμετώπιση μιας κρίσης, είναι αποτελεσματική και γιατί; Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 150-200 λέξεων.